

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Fremsettelse af lovforslag.

Formanden: Jeg giver ordet til den højtærede finansminister, for at han kan fremsætte det anmeldte finanslovforslag.

Finansministeren (Philip): Hermed skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1961 til 31. marts 1962.

Til indledning vil jeg gerne omtale den finansielle udvikling i dette og de nærmest foregående finansår, som tilsammen har dannet en bemærkelsesværdig og usædvanlig periode i dansk finanshistorie. Herhjemme har man ikke i nyere tid været vidne til en så kraftig konsolidering af den finansielle stilling som den, vi har oplevet siden 1958.

Jeg skal nævne nogle få tal til belysning af den stedfundne styrkelse af statsbudgettet. Ser vi først på overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet, så udgjorde dette i årene umiddelbart før 1959-60 500-600 mill. kr. årlig; i 1959-60 var overskuddet ca. 900 mill. kr., og i år vil det sandsynligvis overstige 1 milliard kr.

Ser man på stillingen på det samlede budget, såvel drifts- som kapitalposterne, var forholdet indtil 1958-59 det, at man stod over for at skulle finansiere nettoudbetalinger på 300-400 mill. kr. årlig; i fjor var der derimod et kasseoverskud på 300 mill. kr., og i år kan vi vel vente et kasseoverskud på omkring 450 mill. kr.

Den betydelige konsolidering af den finansielle stilling afspejles i bevægelserne i statsgælden. Fra 1951 til 1958 var gælden uafbrudt stigende — fra 7,4 til knap 9 milliarder kr. — men i de tre finansår fra 1958-59 til 1960-61 vil gælden, efter alt at dømme, være nedbragt med et mindst lige så stort beløb som det, den voksede med i de foregående syv år. Denne nedgang i gælden er især kommet til udtryk i et stærkt fald i gælden til nationalbanken og har dermed ført til en vis formindskelse i likviditeten i samfundet.

I vore hjemlige diskussioner hæfter man

sig i reglen først og fremmest ved overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet. Ofte ville det imidlertid være fuldt så rimeligt at lægge hovedvægten enten på kasseoverskuddet eller på ændringerne i statens gæld. Ofte er det først og fremmest herigennem, at påvirkningen af vor økonomi kan måles.

Det kasseoverskud, vi forventer næste år, vil yderligere kunne føre til en stramning på pengemarkedet. Selv om dette under de foreliggende økonomiske forhold ikke ubetinget kan anses for uheldigt, vil det dog nok være rimeligt at have dette forhold for øje og at være rede til en imødegåelse heraf, f. eks. ved yderligere tilbagebetaling af statens obligationsgæld til borgerne.

Den bemærkelsesværdige forbedring af finanserne er nået på så kort tid, at den må give anledning til i hvert fald to spørgsmål: hvad er forklaringen på omsvinget i den finansielle stilling? Og: har det været rigtigt at tilvejebringe disse store overskud?

Når man søger forklaringen på udviklingen på statsbudgettet, må man sikkert søge tilbage til de vigtige finansielle forholdsregler, der blev truffet i foråret 1955, og som stærkt bidrog til at rette den finansielle stilling op. Man gennemførte ved denne lejlighed en omfattende udvidelse af den indirekte beskatning, man påbegyndte begrænsningen af statens delta-gelse i boligfinansieringen, og det kan vel også fremhæves, at der blev lagt en noget fastere kurs i udgiftspolitikken. Den betydning, disse indgreb havde for den senere finansielle udvikling, var vel knap nok umiddelbart iøjnefaldende. Dels tog det nogen tid, inden begrænsningen af statens boliglån påvirkede udbetalingerne — det skete i virkeligheden først rigtigt i 1958-59 — dels kunne den fulde betydning af udvidelsen af beskatningsgrundlaget først iagttages i 1959, da den stærke stigning i produktion og omsætning satte ind. Vi fik da en kraftigere opgang i provenuet af forbrugsbeskatningen, end vi ville have fået med de for 1955 gældende afgiftslove.

Den varige styrkelse af statsbudgettet, som opnåedes ved forholdsreglerne fra 1955, blev yderligere underbygget ved de i sommeren 1957 gennemførte forhøjelser af forskellige afgifter. I kraft heraf og gen-

[Finansministeren.]

nem opkrævningen af stabiliseringslånet nåedes balance på det samlede statsbudget. Heri lå, at der med en højere økonomisk aktivitet var udsigt til et overskud på budgettet som helhed.

Det er dette, vi nu har oplevet i de sidste to år. Vi har i denne periode kunnet glæde os ved en meget stærk fremgang i produktion, beskæftigelse og levestandard; sideløbende hermed er der opnået en stærk forbedring af den finansielle stilling. Konjunkturopsvinget har først og fremmest påvirket statens indtægter og blandt disse især forbrugsafgifterne, som på tre år er forøget med godt 35 pct. Vi har endvidere fra i år kunnet se, hvorledes væksten i de skattepligtige indkomster har medført et større provenu af indkomstskatten. Også andre statsindtægter er blevet forøget som følge af den almindelige økonomiske fremgang; det gælder således statsvirksomhedernes overskud og afdragene på statens udlån. Virkningerne på statens udgifter har vel i det hele været mindre udprægede, men de er dog på enkelte områder slående nok. Jeg kan her nævne, at statstilskuddet til arbejdsløshedskasserne fra 160 mill. kr. i 1957-58 er faldet til under det halve i indeværende finansår. Vilkaerne på låne markedet har fremskyndet afviklingen af statsfinansieringen af boligbyggeriet, og nedgangen i statsgælden har medført et fald i renteudgifterne.

Det er værd at understrege, at denne styrkelse af statsfinanserne ganske overvejende er sket automatisk i kraft af den almindelige økonomiske fremgang, og det skyldes ikke nye finansielle indgreb. Tværtimod har vi i denne periode kunnet lempe skattepolitikken på en række områder. Jeg skal her bl. a. pege på de i 1957 gennemførte nye afskrivningsregler m. v., som i de første år — altså i de just gennemlevede år — måtte virke som en lempelse, nedsættelsen af satserne i indkomstskatten både i fjor og i år, nedsættelsen af formueskatten og lempelsen af nogle forbrugsafgifter, bl. a. motorbeskatningen. I samme tidsrum har man tillige kunnet tilbagebetale eller konvertere den bundne opsparing fra begyndelsen af 1950'erne, ligesom der i disse dage finder en førtidig udlevering af stabiliseringsobligationer sted.

Virkningen af disse forskellige forholdsregler kommer bl. a. til udtryk i, at de samlede statsindtægter til trods for progressionen i beskatningen og den stærke stigning i det afgiftsbelagte forbrug kun er steget uvæsentligt stærkere end befolkningens indkomster.

Disse skattepolitiske afgørelser må ses i sammenhæng med udviklingen i udgifterne. Det økonomiske opsving har som nævnt medført mærkbare besparelser på flere områder, og regeringen har derudover bevidst søgt at holde igen på opgangen i udgifterne. Det viser sig da også, at de samlede statsudgifter til drift, anlæg og udlån siden 1957-58 kun er gået op i takt med nationalindkomsten. Nedgangen i boligstøttelånene og i tilskuddet til arbejdsløshedskasserne har bidraget til dette resultat, men i øvrigt forekommer det mig berettiget at hævde, at der i disse år er ført en ret tilbageholdende udgiftspolitik. En nøjere analyse viser, at langt den væsentligste del af væksten i statens udgifter er koncentreret på nogle ret få områder.

Et af de felter, hvor der er sket den stærkeste opgang, er udgifterne vedrørende uddannelse og forskning. De udgjorde i 1957-58 knap 650 mill. kr. og vil i indeværende år passere 900 mill. kr. En af årsagerne er naturligvis, at lønningerne er gået op, men der er derudover på næsten alle felter sket en betydelig udvidelse af indsatsen. Der er vist fra alle sider enighed om det gavnlige i denne udvikling, men det må ikke desto mindre være berettiget at anføre, at en så kraftig vækst i en tungtvejende udgiftspost på budgettet meget vel kunne have givet anledning til finansielle problemer, hvis ikke de økonomiske forhold havde udviklet sig så gunstigt. Vi må jo tillige erindre, at der ud over driftsudgifterne er medgået betydelige beløb til det omfattende byggeri, der er iværksat på dette område.

En anden betydningsfuld årsag til væksten i statsudgifterne er at finde i omkostningerne ved folke- og invalidepensionen, som i de sidste tre år er steget med op imod 300 mill. kr. Vi må her erindre, at folkepensionsloven først har fået fuld virkning i dette tidsrum, og at udgifterne i øvrigt er forøget både som følge af dyrtidsregulering og som en følge af det stigende antal pensionister. Ny lovgivning har derimod ikke

[Finansministeren.]

bidraget stærkt til udgiftsforøgelsen; regner vi den seneste særlige ydelse med, bliver det kun godt 50 mill. kr. I de nærmest kommende finansår vil vi derimod stå over for en ikke helt ringe merudgift som følge af den netop vedtagne forhøjelse af ydelserne.

Endnu et område, hvor udgiftsforøgelsen såvel absolut som relativt har været stor, er anlægsvirksomheden. Den stærke udvidelse af undervisningen har selvsagt nødvendiggjort betydelige byggearbejder på undervisningsområdet. Meget mangler i øvrigt stadig på dette felt. Den øvrige opgang i investeringerne vedrører især trafik-anlæggene; det forekommer mig selvfølgelig, at staten i en periode med stærk økonomisk vækst må søge at lette erhvervslivets ekspansion ved en passende udbygning af trafik-anlæggene.

Som afslutning på denne gennemgang af de største enkeltposter på budgettet skal jeg endelig nævne forsvarsudgifterne, hvor der især i år er en ret stor stigning som følge af den i foråret vedtagne nye forsvarsordning.

Tager man imidlertid statens budget som en helhed, synes der kun at være sket en ret begrænset vækst i statens virksomhed. Udgifterne er selvsagt også på andre områder end de nævnte gået op, men det skyldes hovedsagelig nødvendigheden af at holde udviklingen i lønninger, sociale ydelser m. v. på linje med den almindelige indkomst-udvikling. Dette har også sat sit præg på de talrige tilskud, som staten yder til kommuner og forskellige institutioner.

Alt i alt forekommer det mig, at denne korte gennemgang af væksten i statsudgifterne bekræfter, at der i alt væsentligt er ført en moderat udgiftspolitik, og stort set har der da også været almindelig politisk enighed om de forøgede bevillinger. Skulle forøgelsen af udgifterne have været holdt yderligere nede, ville det have forudsat, at man uden for de områder, jeg her har nævnt, havde gennemført en direkte beskæring af statens almindelige opgaver eller havde sat ind over for den sociale lovgivning.

Når vi i disse år har kunnet undgå, at statsudgifterne voksede stærkere end nationalindkomsten, må det tages som et udtryk for, at vi har opretholdt en rimelig ba-

lance mellem udviklingen i det private og det offentlige forbrug.

Jeg skal herefter vende mig til det andet centrale spørgsmål i den debat, som foregår omkring finanspolitikken, nemlig om det har været rigtigt at holde de store overskud på budgettet.

Formålet med budgetoverskuddet har været at skabe en bedre stabilitet i Danmarks økonomi, d. v. s. at forene fuld beskæftigelse med rimelige valutareserver. Såvel i mellemkrigsårene som i efterkrigsårene frem til 1957 har det vist sig overordentlig vanskeligt at forene disse to størrelser. Medvirkende til, at vi har nået målet i de senere år, har det — ud over den medbør, der er kommet til os udefra — været, at staten stærkt har forøget sin opsparing.

Også befolkningen har under disse års stærkt stigende indkomster forøget sin opsparing. Det er nærliggende at stille sig det spørgsmål, om man ved ændringer i skattestrukturen yderligere kan forøge de enkelte borgers opsparing i et sådant omfang, at resultatet bliver, at der skabes mulighed for, at staten kan holde et formindsket budgetoverskud, uden at det fører til økonomisk uheldige virkninger.

At man i de senere år har lagt noget større vægt på forbrugsafgifter, må virke i denne retning. Det må være rigtigt, at man i højere grad fremover lægger vægt på dette moment ved udformning af skattestrukturen.

Det er da heller ikke mindst ud fra sådanne overvejelser, at regeringen i sin programerklæring har bebudet en reform af beskattningen efter valget.

Men selv om vi — hvad jeg håber — efterhånden kan gå videre ad denne vej, så må jeg samtidig gøre klart, at dette ikke betyder, at vi i en konjunktursituation som den nuværende kan undvære et betydeligt overskud på budgettet. Gjorde vi det, ville vi få helt andre og mindre stabile forhold at leve under. Vi må nu engang ikke glemme, at finanspolitikken nu er et af de vigtigste elementer i den samlede økonomiske politik. Vi har allerede adskillige gange i efterkrigsårene set den betydningsfulde indflydelse, som de finanspolitiske indgreb har udøvet på det økonomiske forløb, og det er næppe overdrevet at sige, at denne indflydelse er

[Finansministeren.]

tiltaget i betydning, efterhånden som de øvrige offentlige reguleringer af produktion og handel er blevet afviklet.

Der er vist bred enighed om, at dette er en lykkelig udvikling. Men så må vi også være indstillet på i højere grad at anvende og mere smidigt tilpasse de pengepolitiske og de finanspolitiske midler.

Det er ikke mindst lærerigt her at se på de erfaringer, vi har gjort i det sidste par år. Vi har i dette tidsrum oplevet en opgangskonjunktur af en styrke, som vel få havde troet mulig, og vi har gentagne gange måttet spørge os selv, om ikke ekspansionen var blevet så kraftig, at der var fare for et pres på valutastillingen og en opgang i pris- og omkostningsniveauet, der måtte skabe alvorlige problemer for fremtidens valutastilling. Det har i denne situation været uomgængelig nødvendigt at lægge en vis bremse på højkonjunktorens forløb. Det forøgede overskud på statsbudgettet, den moderate stramning af kreditpolitikken, reguleringen af byggeriet og frigivelsen af importen har alt sammen spillet en rolle i denne forbindelse.

Finanspolitikken har således ikke været den eneste regulerende faktor, men det siger sig selv, at hvis vi ikke under disse vilkår havde kunnet støtte os til den dæmpende virkning på forbruget, som er udgået fra statsbudgettet, måtte de øvrige regulerende forholdsregler have været langt mere indgribende. Jeg betvivler, at der er nogen, der mener, at vi kunne have tilladt os en væsentligt stærkere stigning i efterspørgslen end den, der er indtruffet.

At oppositionen ikke har ønsket det, fremgår i hvert fald ganske tydeligt af den bekymring, den har givet udtryk for over den anspændte situation på arbejdsmarkedet og risikoen for en opgang i omkostninger og priser. Hvordan oppositionen kan forene dette ønske, som vi jo alle deler, med forslag om store skattenedsættelser straks, er derimod uforståeligt for mig.

Jeg betragter det som et meget stort gode, at vi, som jeg sagde før, har kunnet opnå den fornødne forøgelse af budgetoverskuddet direkte i kraft af højkonjunktorens virkninger på statens indtægter. Vi har derigennem kunnet undgå nye finansielle for-

holdsregler til imødegåelse af efterspørgselsstigningen, som ellers kunne være blevet påkrævet, og således også de uheldige overgangsvirkninger på produktion og omsætning, som sådanne indgreb meget let får. Jeg drager for mit vedkommende den konklusion af vore erfaringer i disse år, at vi i den fremtidige udformning af finanspolitikken må lægge stor vægt på at styrke statsbudgettets muligheder for selvstændigt, så at sige automatisk, at dæmpe udsvingene i den økonomiske aktivitet.

Værdien af, at vi i disse år ved tilrettelæggelsen af den økonomiske politik har kunnet disponere på grundlag af konjunkturstabiliserende finanspolitik, har som nævnt især været, at vi har kunnet lægge mindre vægt på de øvrige efterspørgselsregulerende forholdsregler, som hovedsagelig virker begrænsende på investeringsvirksomheden. Det har igennem denne smidige politik været muligt at udnytte de gunstige ydre vilkår for den danske økonomi til at opnå en betydelig forøgelse af opsparing og investering og dermed også hurtigere økonomisk fremgang. De resultater, der er nået, er slående. Ikke blot er der sket en mærkbar forbedring af levestandarden, men det har tillige været muligt at gøre gode fremskridt med løsningen af en række af dansk økonomis mest påtrængende problemer.

Højkonjunktoren har således givet det bedst tænkelige klima for den tilpasningsproces, som overgangen til friere importforhold skulle medføre; den har givet en kraftig og yderst påkrævet impuls til den industrielle udvikling — et forhold, der især kommer til udtryk i de store industrielle investeringer — den har lettet indpasningen af de første af de store årgange på arbejdsmarkedet, og med den større beskæftigelse er fulgt større mobilitet på arbejdsmarkedet. Herved er skabt mulighed for en bedre faglig og lokal fordeling af vor arbejdskraft.

De fremskridt, der er sket med hensyn til løsningen af disse opgaver, har på den anden side samtidig været en væsentlig forudsætning for, at tempoet i den økonomiske fremgang har kunnet opretholdes. De friere importforhold har bidraget til at holde prisudviklingen i ro, og det har vist sig, at spillerummet for yderligere produktionsforøgelse var større, end man kunne vente,

[Finansministeren.]

fordi det har været muligt at mobilisere store arbejdskraftreserver og at øge produktiviteten meget væsentligt.

Det må være den centrale opgave for dansk økonomisk politik at sikre en fortsættelse af denne fremgang i de kommende år, så vidt de ydre økonomiske vilkår overhovedet gør det muligt. Afviklingen af importreguleringen er ganske vist skredet godt frem; men meget står endnu tilbage, og afviklingen af tolden er kun lige begyndt. Vi vil også i de kommende år stå over for en stor vækst i arbejdsstyrken, og de vanskeligheder, to af vore hovedeksport erhverv — landbrug og skibsfart — står over for, nødvendiggør en hurtig udvikling af en konkurrencedygtig industri — alt sammen opgaver, der vil løses langt lettere, hvis vi kan opretholde et godt tempo i den økonomiske fremgang.

Det bidrag, den økonomiske politik kan yde til løsningen af denne opgave, beror ganske overvejende på, om vi kan disponere på basis af en passende valutareserve og et nogenlunde stabilt pris- og omkostningsniveau.

Den opgave, der påhviler den økonomiske politik i den aktuelle situation, er således klar nok. Det er nemlig kort og godt at prøve at undgå, at vore sparsomme valutareserver forspildes, eller at omkostningsniveauet drives i vejret som følge af, at den indre efterspørgsel stiger i et hurtigere tempo end produktionen. I betragtning af den store betydning, det har at lette erhvervenes investeringer i den periode, hvor omstillingen til friere forhold i udenrigshandelen foregår, må denne regulering af den indre efterspørgsel i meget høj grad ske over finanspolitikken.

Undertiden møder man den opfattelse, at den hovedlinje i den økonomiske politik, jeg her har skitseret, måske nok er rigtig, men at det dog ikke kan være afgørende, om skatterne er et par hundrede millioner kroner højere eller lavere. Jeg vil dertil svare, at vi — i erkendelse af den store værdi, der knytter sig til en almindelig ekspansion — allerede har taget en vis risiko i den økonomiske politik; vi ser da også mange vidnesbyrd om, at efterspørgslen i hvert fald ikke er for lav. Et par hundrede millioner kroner mere eller mindre er ikke

meget i forhold til vor samlede produktion eller i forhold til vort samlede forbrug, men det er et ganske stort tal sammenlignet med vore valutareserver, og der skal kun en lille overefterspørgsel til for at skabe mangel på arbejdskraft på arbejdsmarkedet.

At gå længere endnu ville have været uforvarligt. Jeg kan her nævne, at det også er den vurdering, OEEC og Den internationale Valutafond anlagde, da de i sommer gennemdrøftede den økonomiske situation i Danmark.

Hvad den almindelige linje i den finansielle politik, som jeg her har redegjort for, mere konkret betyder i relation til skattepolitikken og udgiftsbevillingerne i det kommende finansår, beror da dels på de forskydninger, vi kan vente på statsbudgettet, dels på den almindelige udvikling i den økonomiske situation.

Jeg skal her først omtale de ændringer i budgetstillingen, vi kan vente i det kommende år, altså det nu fremsatte finanslovforslag. Indledningsvis vil jeg her understrege, at vi ved budgetlægningen står overfor to væsensforskellige typer af bevillinger: på den ene side de budgetposter, hvis størrelse — med den foreliggende lovgivning — ganske overvejende er bestemt af den økonomiske udvikling; på den anden side de poster, der stort set er fastlagt gennem den bestående lovgivning, eller hvis udvikling kan forudses på grundlag af foreslåede eller påtænkte lovændringer, bevillingsandragender m. v. Ser man bort fra forskellige mindre bevillinger, der er uvæsentlige for helhedsbilledet, bliver denne sontring i praksis en deling mellem indtægterne ved forbrugsbeskatningen på den ene side og alle de øvrige indtægts- og udgiftsposter på den anden.

Det er naturligt, at man i første omgang samler sin opmærksomhed om de sidstnævnte. Der knytter sig ganske vist også mange usikkerhedsmomenter til bedømmelsen af disse — jeg kan f. eks. nævne reserven til imødegåelsen af tillægsbevillinger og provenuet af indkomstskatten, som selv ved uændret lovgivning kun kan anslås på grundlag af et nødvendigvis ret løst skøn over de skattepligtige indtægter i 1960. Alligevel bevæger man sig her på nogenlunde sikker grund, og der er ved budgetlægningen søgt tilvejebragt et så sikkert

[Finansministeren.]

skøn over denne del af budgettet, som det nu engang er muligt.

Når man gennemgår disse poster, viser det sig, at driftsindtægterne bortset fra forbrugsafgifterne er anslået ca. 300 mill. kr. højere end i indeværende finansår, en stigning, som ganske overvejende vedrører indkomstskatten for personer, og som afspejler den stigning i de skattepligtige indkomster, som er indtruffet fra 1959 til 1960.

For drifts- og anlægsudgifterne er der budgetteret en forøgelse på ca. 400 mill. kr. Når man ser på de enkelte poster, er der som hovedregel kun tale om ret beskedne udgiftsstigninger. Der er budgetteret på grundlag af det nuværende pris- og lønniveau, og den vækst i udgifterne, der forekommer, skyldes hovedsagelig sådanne faktorer som folke- og invalidepensionen, udgifterne vedrørende uddannelsen, driftsudgifterne i Grønland o. lign. På anlægsbudgettet er der en mindre stigning, især som følge af de betydelige byggeudgifter ved den nye polytekniske læreanstalt; i øvrigt er der regnet med, at de økonomiske vilkår ville tilsige stærk tilbageholdenhed med påbegyndelsen af nye arbejder.

Når den samlede stigning i drifts- og anlægsudgifterne alligevel er sat så forholdsvis højt som 400 mill. kr., er årsagen, at vi på enkelte områder må se frem til ret store merudgifter. Det gælder folke- og invalidepensionen, hvor udgifterne ved den nye lovgivning ikke har kunnet optages på den pågældende konto, og det gælder de udgifter, som må ventes som følge af nye overenskomster for arbejdere og tjenestemænd. På denne baggrund har vi ved budgetteringen ment at måtte afsætte en ikke så lidt større reserve til imødegåelse af tillægsbevillinger end normalt.

Jeg skal ikke knytte mange bemærkninger til stillingen på kapitalposterne, hvor forskydningerne i det hele er små. Der må ventes yderligere nedgang i låneudbetalingerne til næste år — det er boliglånene, der fortsat går ned — og der er derfor på kapitalbudgettet som helhed en mindre forbedring.

Hvis jeg skal sammenfatte denne gennemgang af de nogenlunde sikre poster i budgettet, må resultatet blive, at de taget for sig indicerer en svag nedgang i over-

skuddet på drifts- og anlægsbudgettet og et nogenlunde uændret kasseoverskud.

Tilbage står da spørgsmålet om udviklingen i told- og forbrugsafgifterne, som beror på størrelsen af det beskattede forbrug i 1961-62. Der har i den seneste tid været tegn på en noget svagere stignings-takt i denne omsætning. Hvis den økonomiske udvikling blot former sig nogenlunde gunstigt, vil disse indtægter dog utvivlsomt fortsat stige; men da et nøjere skøn forudsætter en bedømmelse af den økonomiske udvikling halvandet år frem, må det nødvendigvis blive overmåde usikkert. Jeg har derfor fundet det rigtigere på nuværende tidspunkt at optage indtægten af told- og forbrugsafgifterne med omtrent det beløb, som vi må regne med de vil indbringe i indeværende finansår.

Der er således her tale om en ret formel budgettering, men da der alligevel ikke skal tages endelig stilling til skattepolitikken udformning før i forårsmånederne, forekommer det mig, at man med udbytte kan udsætte drøftelsen af dette spørgsmål til den tid, da vi vil have et sikrere grundlag for en realistisk vurdering.

Men skulle det nu vise sig, at indtægten af forbrugsafgifterne og dermed stillingen på budgettet som helhed forbedres i 1961-62, betyder det så, at der er basis for en lempelse af beskatningen?

Over for denne betragtning må regeringen, således som jeg allerede udførligt har redegjort for det, fastholde det grundsynspunkt, at afgørelsen om finanspolitikken ikke bør træffes ud fra snævre statsfinansielle hensyn, men ud fra en helhedsvurdering af udsigterne for produktion, beskæftigelse og valuta. Den danske økonomi befinder sig i dag i en ganske tilfredsstillende udvikling; den økonomiske aktivitet er voksende, de produktive investeringer ligger på et højt niveau, og der er nogenlunde stabilitet i priseniveauet og valutaudviklingen; de valutareserver, vi råder over, er vel ikke betydelige, men giver dog et godt rygstød for den økonomiske politik.

Det er som nævnt i en sådan situation nærliggende at overveje, om der ikke gennem omlægninger i skattepolitikken var mulighed for at opmuntre til forøget opsparring og større interesse for produktiv indsats, således at vi — specielt nu, da den

[Finansministeren.]

økonomiske aktivitet er meget høj — kunne udnytte de reserver af yderligere produktionsmuligheder, der findes.

Regeringen er fuldt opmærksom på denne mulighed og påtænker derfor som omtalt i programmerklæringen en reform af beskatningen ud fra sådanne retningslinjer. Det er regeringens håb, at der derved også kan skabes grundlag for en lempelse af beskatningen.

Vi må imidlertid til stadighed holde os for øje, at der med den høje økonomiske aktivitet og den stærke indre efterspørgsel ikke skal ske store forskydninger i de økonomiske forhold, før stabiliteten i valutaudviklingen kan bringes i fare. Der kan derfor ikke være nogen tvivl om, at vi fortsat må holde en meget forsigtig kurs i finanspolitikken. Dette kan — og vil rimeligvis — betyde, at vi også i det kommende finansår må bevare et betydeligt overskud på drifts- og anlægsbudgettet og dermed også et stort kasseoverskud. Regeringen er klar over, at et kasseoverskud af denne størrelse eventuelt kan udøve et uønsket pres på udviklingen i penge- og renteforholdene, og vil derfor — ligesom i år — i samarbejde med nationalbanken søge sådanne tendenser imødegået.

De internationale konjunkturer har hidtil altid vekslet fra tid til anden. Selv om anvendelsen af moderne finanspolitik i de store lande synes at gøre udslagene i konjunkturerne mindre end før, må vi se i øjnene, at vanskelige konjunkturer før eller senere vil kunne komme til os. Regeringen

anser det for ønskeligt, at der til sådanne tider bevares rimelige valutareserver, således at man, næste gang dårligere tider kommer til os, lidt bedre kan imødegå en uheldig konjunktur bl. a. ved en skattnedsættelse og gennem den således forøgede købekraft afbøde nogle af dårlige konjunkturers virkninger herhjemme.

En endelig stillingtagen til finans- og kreditpolitikken kan først ske til foråret, når vi har bedre overblik over de ydre økonomiske vilkår og over investeringsaktiviteten og indkomstudviklingen her i landet. Det er regeringens håb, at vi da gennem en smidig tilpasning af den finansielle politik kan sikre en fortsættelse af den økonomiske fremgang, vi har kunnet glæde os over i de senere år.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale finanslovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte finanslovforslag er ved at blive omdelt.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Hvis det bliver nødvendigt at afholde møde i folketinget inden valgdagen, den 15. november, vil meddelelse tilgå folketingets medlemmer gennem folketingets bureau.

Mødet hævet kl. 14.

Der blev ikke afholdt flere møder i folketingsårets 1. samling.

